

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunnan suositus
FCG:n tekemässä Satakunnan hyvinvointialueen strategian ja muutosohjelman toimeenpanon arviointi organisaation ja johtamisen kehittämiseksi - loppuraportissa todetaan, että ”strategia on ylätasoinen ja hyvinvointialueen johtamisessa se on jäänyt taka-alalle” ja että ”strategian toimeenpanon seuranta on jäänyt taka-alalle”. Raportti löytyy aluehallituksen pöytäkirjasta. Tarkastuslautakunta kehottaa strategian toimeenpanon seurannan parantamista. Aluehallitus on käsitellyt 25.3.2025 § 111 strategian 2023–2025 menestyksen indikaattorien toteumia 2024. Tämän tyyppistä raportointia lautakuntaa toivoo jatkossakin tehtävän.

Vastannut toimialue
Marika Lanne

Tarkastuslautakunta edellyttää investointien huolellista harkintaa ja vaikuttavuusarviointia ennen investointipäätösten tekoa.

Kari-Matti Haapala

Lautakunta suosittelee kiinnittämään huomiota johtamiskulttuuriin, mihin on toki jo vuonna 2025 panostettu. Kehittämistyö vaatii pitkäjänteisyyttä ja kulttuurin muutos vie vuosia.

Kaisa Harjunpää

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida tilinpäätökseen sisältyvän toimintakertomuksen perusteella, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Se arvioi, miten hyvin aluevaltuuston tahdon täyttämisessä sekä miten palvelujen järjestämisessä asiakkaille on onnistuttu.

Vastaus
Nykyisen strategian indikaattorit on raportoitu aluehallitukselle 11/24 (vuosi 2023) ja 3/25. Nykyisten strategiaindikaattorien raportointiseen tarvittavan tiedon saaminen on ollut olemassa olevista tietojärjestelmistä haastavaa. Uudella strategiakaudella kiinnitetään huomiota tarkastuslautakunnan esille nostamien asioiden parantamiseen. Samat haasteet on todettu myös keväällä 2025 toteutetussa strategian arvioinnissakin. Strategian mitattavuuden lisäksi uudella strategiakaudella parannetaan myös toimenpiteiden konkretiaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja laaditaan toimeenpanosuunnitelma (strategian tarina) samanaikaisesti strategian laatimisen kanssa.

Investointien vaikutusarviointi tehdään laajapohjaisesti alueen omana virkатыönä, ja tämän jälkeen ohjaavat ministeriöt (STM ja SM) sekä VM arvioivat investoinnit osana investointisuunnitelman hyväksyntäprosessia. Edellisen lisäksi investoinnit on käyty "tikkitasolla" läpi lainanottovaltuusmenettelyä vuosina 2024 ja 2025

Johtaminen ja johtamiskulttuurin kehittäminen on ollut vuonna 2025 henkilöstökoulutuksen yksi tärkeistä aiheista ja edelleen myös vuonna 2026 koulutussuunnittelun valmistelussa huomioidaan johtaminen. Johtamisvision pohjalta rakennetaan Sata-akatemia, joka perustuu eri johtamistasoille suunnatusta koulutuksesta ja muusta ohjelmasta. Johtamiskulttuuri rakentuu kaikessa johdon ja esihenkilöiden toiminnassa suhteessa henkilöstöön. Yhdenmukainen, hyvinvointialueen arvoihin ja strategiaan perustuva, palveleva ja tavoitteellinen johtaminen on yhteisenä tavoitteena. Johtamisen ja johtamiskulttuurin kehittymistä seurataan KEVAn Pulssi -mittauksissa sekä TTL:n Mitä kuuluu? -tutkimuksessa.

Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään erityistä huomiota potilasturvallisuuden parantamiseen.	Katri Siiri-Valovirta, Pia Lahtinen	Potilasturvallisuuden osalta hyvinvointialueen valvontayksikkö (sis. asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijatehtävät) kouluttaa henkilökuntaa laaja-alaisesti asiakas- ja potilasturvallisuuden osalta. Koulutusta on järjestetty mm. lääkeshoidon ja laiteturvallisuuden osalta. Tämä työ jatkuu myös tulevaisuudessa. Osaamisen varmistaminen ja sitä kautta oppilaitosyhteistyö ovat avainasemassa asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa. Vaaratapahtumien tunnistamista on myös koulutettu ja tilanne sen osalta on mennyt parempaan suuntaan organisaatiossa, joten vaaratapahtumia tunnistetaan palvelutuotannossa melko hyvin. Vaaratapahtuminen tunnistamisen kautta päästään parhaimmillaan kehittämään prosesseja niin, ettei vastaavia tilanteita synny.
Tarkastuslautakunta edellyttää huomion kiinnittämistä hoidon laatuun ja eri päätösten vaikutusten arviointiin. (ikääntyneitä koskevassa osiossa)	Jaana Männikkö	THL tekee lakisääteisen -asiakastyytyväisyyden seurannan "Kerro palvelustasi" kahden vuoden välein, seuraava kysely tehdään tammikuussa 2026. Lisäksi palvelun laatua seurataan omavalvontasuunnitelmissa, HaiPro potilas- ja haittatapahtumista, Confidently asiakaspalautteista, sekä asiakaspalautejärjestelmän kautta tulleista palautteista. Hoitotyön henkilöstömitoituksien toteutumisesta seurataan kuukausittain. RAI-arviointimittaristolla seurataan asiakkaiden toimintakykyä, RAI arviointimittareilla arvioidaan myös laatua mm. kaatumisia, päivittäistä kipua, päivystyksessä käyntejä, sekä RAI -arviointiin asiakkaiden osallistumista.
(Pelastuslaitoksen) työtapaturmien ehkäisyyntä tulee kiinnittää huomiota. Lautakunta yhtyy AVI:n asiantuntija-arviossa tehtyihin suosituksiin tietojohdamiseen panostamisesta, joka toteutuessaan tuottaa parempaa raportointia ja sitä kautta laadukkaampaa toiminnan johdamista.	Pekka Tähtinen	Pelastuslaitoksen työtapaturmien määrät ovat pitkällä aikavälillä hieman laskeneet ja kehitystä pyritään jatkamaan. Tapaturmien ehkäisemiseksi tehdään konkreettisia toimia mm. liikkuvuuden ja koordinaation parantamiseksi sekä hankkimalla työtapaturmia estäviä tarvikkeita, kuten liukuestemattoja. Tietojohdamisen kehittämistä jatketaan osana omavalvonnan kehittämistä ja tämän myötä edetään mainittujen tavoitteiden saavuttamisessa.
Tarkastuslautakunta suosittelee OmaSata tuottavuus- ja talousohjelman toteutumisen aktiivista seurantaa ja raportointia. Jatkuva epävarmuus vaikuttaa tutkimusten mukaan laajasti työhyvinvointiin.	Marika Lanne	OmaSata -ohjelman toimenpiteet viedään SataPro -projektinhallintamalliin, jolloin seuranta ja raportointi toteutuu systemaattisesti ja yhdenmukaisesti. SataPro-projektinhallintamallin käyttöönötosta Satakunnan hyvinvointialueella on päätetty 6/24.
Vaikka Satakunnan hyvinvointialueen konsernirakenne on kevyt, tulee konserniohjauksen avulla huolehtia tehokkaasta ja vastuullisesta resurssien käytöstä. Lautakunta edellyttää toimia Kiinteistö Oy Satakrunun pääomarakenteen parantamiseksi.	Kari-Matti Haapala	Kiinteistö Oy Satakrunun pääomarakenteen parantamiseksi on aloitettu aktiiviset toimet, ja yhtiön tilannetta on käsitelty omistajaohjauksen ohjausryhmässä.

Tarkastuslautakunta pitää Jukka Kärkkäisen ajatusta mielenterveyden ”Pohjois-Karjala” -projektista kannatettavana ja ehdottaa, että Satakunnan hyvinvointialue yhdessä muiden toimijoiden kanssa lähtee kartoittamaan ja edesauttamaan mielenterveyden ”Satakunta” -projektia. Satakuntalaisten korkea mielenterveysongelmien määrä puoltaa Satakunnan valintaa projektin kohteeksi. Yhdessä valtakunnallisten toimijoiden sekä satakuntalaisten kuntien, kolmannen sektorin ja yritys-elämäsektorin kanssa projekti voi auttaa nykyisiä lapsia ja nuoria selviytymään läpi elämänsä mieleltään terveinä ja hyvinvoivina. Projekti lisää myös spontaanin parantumisen mahdollisuuksia. Projektin tulokset hyödyttäisivät myöhemmin koko kansakuntaa, kuten Pohjois-Karjala-projekti aikoinaan.

Pia Lahtinen, Jukka Kärkkäinen

Syksyllä aloitetaan esiselvitys, johon SAMK on saamassa Satakuntaliitolta EAKR-rahoitusta osana HyvoData - Hyvinvointialueen data tehokäyttöön - hanketta. Rahoittajalta on lupa aloittaa hankkeen toteutus 1.9.2025 alkaen (hankeaika 1.9.2025-31.12.2027). Hanke on laaja, sisältö on moninainen ja hankehenkilöstössä on SAMKin ja hyvinvointialueen työntekijöitä. Hankkeella on neljä konkreettista tavoitetta: 1) Data-analytiikalla on löydetty uusia herätteitä ikäihmisten hyvinvointierojen kaventamiseen sekä koti- ja etähoidon palvelujen kehittämiseen; 2) Haavahoidon konsultaation parantaminen asiantuntijan ja tekoälyn yhteistyönä; 3) Satakunnan mielenterveysohjelman käynnistäminen; 4) Satakunnassa on kunnianhimoinen ja ainutlaatuinen sote-datan hyödyntämisen toimintaympäristö, jossa toimii myös kansallisesti merkittäviä asiantuntijatahoja. Tavoite 3: Satakunnan mielenterveysohjelman käynnistäminen. Käynnistymisen perustana on löydetty ne mielenterveyden fokuksat ja muutokset, joihin pitää ja joihin on mahdollista vaikuttaa, ja jotka tulee yhteiskuntana ja yksilöinä ottaa huomioon. Työpaketti 3. Analyysit ja selvitykset Satakunnan alueen työikäisen väestön mielenterveyden nykytilanteesta. Selvitys toimii ohjaavana työkaluna mielenterveyttä edistävälle ja häiriöitä ennaltaehkäisevälle ohjelmalle Satakunnan alueella.

Tarkastuslautakunta suosittelee selvittämään syyt kuntoutuspsykoterapian käytön vähäiseen määrään Satakunnassa.

Pia Lahtinen, Saila Hohtari

Kuntoutuspsykoterapiaa ei ole perustasolla. Kuntoutuspsykoterapia toteutetaan pääosin Kelan maksamana ja yksityisen palveluntuottajan toteuttamana, Satakunnassa palveluntuottajia on tarjolla. Terapiat etulinjaan- toimintalinja on osin vähentänyt pitkien kuntoutusterapioiden tarvetta, sillä kuntoutusterapiat ovat usein vuosien mittaisia. Psykiatrialla noudatetaan Kelan ohjeita kuntoutuspsykoterapian edellytyksistä (<https://www.kela.fi/kuntoutuspsykoterapia>), joiden mukaan toimitaan. Hyvinvointialueella ole mitään Kelan ohjeista poikkeavia velvoitteita, joten hyvinvointialueella tehdään tarvittava lausunto potilaan hakemuksen liitteeksi, joiden perusteella Kela tekee päätökset.

Tarkastuslautakunta suosittelee tutustumaan VTV:n tarkastuskertomukseen 15/2024 ja huomioimaan siellä esille nostetut parannusehdotukset.

Sari Rantanen

Suosikukset on huomioitu pitkälti mielenterveys- ja päihdepalvelujen kokonaisuuden kehittämisen yhteydessä. Työtä jatketaan edelleen saatavuuden ja yhdenmukaisten palvelujen kehittämisessä. Muun muassa alaikäisten päihdepalvelut on alueella käynnistetty ja ikäraja on yhtenäistetty nuorten perustason mielenterveyspalveluissa ja psykiatriassa 1.9.2025 alkaen. Päihdepalvelujen ja mielenterveyspalveluiden osalta kehitetään mallia, jossa palvelujen tarpeen arviointi tehdään yhdessä. Perustasolla malli jo toimii.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin ja turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä usein ongelmat siirtyvät aikuisuuteen. Työntekijöiden jaksamiseen tulee löytää kestäviä ratkaisuja.	Hanna-Leena Markki	Satakunta sai rahoituksen yhteisen konsortion kanssa Terveystieteiden -hankeeseen. Hankkeen kohderyhmänä ovat nuoret ja nuoret aikuiset, jotta elämäntapoihin päästäisiin antamaan apua ennen perheen perustamista. Hanke alkaa 1/2026. Myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kautta näihin asioita kohdennetaan toimenpiteitä. Työntekijöiden jaksamiseen on panostettu useilla toimilla, erityisesti henkilöstömitoituksen kuntoon saattamisella, lisäksi esihenkilöt ovat Kevan henkilöstömittausten perusteella kohdentaneet kehittämistoimenpiteitä. Toimialueen omana lisäkehittämisenä on tehty kysely esihenkilöille hyvistä käytännöistä ja kehittämisestä asian osalta.
Tarkastuslautakunta suosittelee yhteistyön jatkamista erityis- ja sairaalapalveluiden sekä muiden toimialueiden kanssa satakuntalaisten lasten, nuorten ja perheiden psyykkisen hyvinvoinnin parantamiseksi. Erityisesti tulisi löytää ratkaisuja tyttöjen ahdistuneisuuteen. Onko sosiaalisesta mediasta tullut liian merkittävä tekijä lasten ja nuorten elämässä ja mikäli näin on, onko jotain tehtävissä?	Hanna-Leena Markki, Pia Lahtinen	Yhteistyötä erityis- ja sairaalapalveluiden kanssa on tehty koko hyvinvointialueen olemassaoloajan etenevissä määrin, mielenterveys ja päihdeasioissa lasten ja nuorten hyväksi. Näistä esimerkkejä ovat hoidonporrasteisuuden mallinnus, terapiatakuun kouluttautuminen ja miepä -kokonaisuuden kehittäminen. Lasten päihdetiimi syntyi asiakastarpeesta ja yhteistyössä vuoden 2025 alussa. Lisäksi koko YTA-alueella valmistellaan lastensuojelun erityisen vaativan hoidon hybridiksi, joka on kiinteää yhteistyötä psykiatrian kanssa. Tyttöjen ahdistus ei Satakunnan osalta eroa valtakunnallisista arvoista. Tyttöjen tilanne mm. koetun terveydentilan, sosiaalisen median, ulkonäköpaineiden ja kaveritilanteiden tai kiusaamisen osalta ei ole muuttunut 6/2025 julkaistun kouluterveyskyselyn perusteella. Muun muassa näihin asioihin haetaan yhdessä ratkaisuja eri kumppaneiden kanssa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden kautta.
Tarkastuslautakunta suosittelee henkilöstön osaamiseen ja jaksamiseen panostamista, jotta uuden vammaispalvelulain veloitteet pystytään täyttämään. Sekä henkilöstöresurssien että taloudellisten resurssien niukkuus huolestuttaa lautakuntaa. Ensisijaisissa palveluissa, joihin vammaisia henkilöitä nyt ohjautuu, on varauduttava riittävin määrärahoihin palveluiden järjestämiseen.	Saila Hohtari, Vesa Kiiski	Uuden lain koulutusmahdollisuuksia on ollut tänä vuonna jo melko paljon eri tahojen järjestäminä (STM, järjestöt), mutta koulutuksia toteutetaan tarvittaessa. Uuden lain tulkintaa hidastaa ja vaikeuttaa muutaman vuoden vielä se, ettei ole minkään oikeusasteen linjausta lain tulkinnasta ja soveltamisessa. Ensisijaisissa palveluissa on talousarviovalmistelussa huomioitava uuden lain muutokset.
Lautakunta on huolissaan tiedolla johtamisen resursoinnista. Lautakunta suosittelee tiedolla johtamiseen panostamista riippumatta toiminnon organisatorisesta asemasta. Tiedolla johtamisen koulutusta tulee jatkaa ja viestintää jo käytössä olevista tiedolla johtamisen työkaluista tehostaa.	Kari-Matti Haapala	Suunnitelmissa on tiedolla johtamisen resursoinnin tuntuva parantaminen. Alueet, joissa tietojohtamiseen on panostettu lisäämällä henkilötietovuosia, ovat selvästi saaneet tietojohtamista kehitettyä vauhdilla eteenpäin. Tällä hetkellä olemme selvästi erittäin huonossa tilanteessa tiedolla johtamisen ja kirjaamisen kehittämisen osa-alueilla. Olemme käyttöönottamassa uutta tietoaalustaa (H2/2025), joka vapauttaa halutessamme meitä tietojohtamisen konsulttien tekemisen pakollisesta ostamisesta, joka on ollut tietojohtamisen pullonkaula jo vuosia. Tämä säästää satoja tuhansia euroja vuodessa ja mahdollistaa tehokkaan tiimin kasvattamisen oman organisaation sisälle.

Digitaalisten palvelujen lisääminen ja käytettävyyden parantaminen on jatkuvaa kehittämistä ja sitä on syytä jatkaa. Lautakunta on huolissaan siitä, miten ICT-kustannuksia voidaan hillitellä ja kustannushyödyt ulosmitata. Oman työn ja ostopalvelujen suhdetta tulee tarkastella ja mahdollisesti siirtää ydinosaamista omaa työnä tehtäväksi sekä kustannusten että turvallisuuden takia. YTA-alueella tehtävää yhteistyötä on tehtävä kustannusten hillitsemiseksi ja toiminnallisuuksien parantamiseksi.

Kari-Matti Haapala

Kustannusten hillintä tapahtuu ottamalla käyttöön laajempia alustakokonaisuuksia ja hyödyntämällä laajamittaisesti käyttöönotettujen alustojen ominaisuuksia. Samaan aikaan pienempiä järjestelmiä voidaan karsia. Tällä asialla on suuresti liittymäpintaa eri lisenssien käyttöön (mm. Microsoft lisenssit). Maksimoidaan tiedon käytettävyys erityisesti tietotaltaan osalta myös operatiiviseen käyttöön eri integraatioiden kautta (tieto kirjataan vain kerran ja on käytettävissä laajasti). Palvelutuotannon ja toiminnan muutosjohtaminen on kaiken keskiössä, koska väistämättä digitalisaatio nostaa ICT-kustannuksia, jotka pitää saada ulosmitattua toiminnan tehostumisena ja datan hyödyntämisen kautta. YTA-yhteistyötä tehdään budjettien ja resurssien sallimissa rajoissa. Kiritämme toinen toisiamme ennalta suunniteluissa kohdealueissa.

Tarkastuslautakunta suosittelee aloitettujen toimenpiteiden jatkamista ja kehittämistä, jotta luottamus ja yhteistyö paranee. Luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon yhteistyö on välttämätöntä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tero Mäkiranta

Erillisestä muutosjohtamisen organisaatiosta on luovuttu. Vastuu muutosjohtamisesta sekä talous- ja tuottavuusohjelman tavoitteiden toteuttamisesta on linjaorganisaatiolla. Vuoropuhelua viranhaltijajohdon ja luottamushenkilöjohdon välillä on lisätty, ja uuden valtuustokauden alkaessa luottamuksen rakentamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.